

Tačka 20.

Prijedlog Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar Sarajevo za period 2025. – 2030. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
OPĆINA CENTAR SARAJEVO
Općinski načelnik

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Canton Sarajevo
City of Sarajevo
CENTAR MUNICIPALITY
Municipal Mayor

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
Кантон Сарајево
Град Сарајево
ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО
Општински начелник

Broj: 10-40-100/25
Sarajevo, 10.10.2025. godine

Na osnovu člana 15. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 49/06 i 51/09) i člana 69. Statuta Općine Centar Sarajevo - Prečišćeni tekst ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/04), Općinski načelnik donio je

ZAKLJUČAK

I Utvrđuje se Prijedlog Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar Sarajevo za period 2025. – 2030. godine.

II Predlaže se Općinskom vijeću Centar Sarajevo da Prijedlog Programa iz tačke I razmotri i usvoji u predloženom tekstu.

DOSTAVLJENO:

1. Služba za poslove Općinskog vijeća
2. Evidencija
3. Arhiva

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
OPĆINA CENTAR SARAJEVO
Općinsko vijeće

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Canton Sarajevo
City of Sarajevo
CENTAR MUNICIPALITY
Municipal Council

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
Кантон Сарајево
Град Сарајево
ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО
Општинско вијеће

P R O G R A M R A Z V O J A

ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE CENTAR SARAJEVO ZA PERIOD 2025. - 2030.

Sarajevo, oktobar 2025. godine

S A D R Ź A J

Uvod

1. Zaključci iz Procjene ugroženosti općine Centar;
2. Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti stepen zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
3. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi;
4. Osnovni ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjericama za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja;
5. Osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju;
6. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje;
7. Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka 2. i člana 174., stav 1. tačka 4. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, broj 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH”, broj: 64/09), člana 26. Zakona o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 39/08, 19/11 i 45/15), člana 12. Zakona o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite od požara i vatrogastvu („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 23/11) i člana 10. i 68. Statuta Općine Centar Sarajevo-prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 23/04), Općinsko vijeće Općine Centar, na prijedlog Općinskog načelnika, na 11. redovnoj sjednici, održanoj dana 30.10.2025. godine, donijelo je

PROGRAM RAZVOJA

ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE CENTAR SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2030. GODINE

UVOD

Na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, br. 39/03, 22/06 i 43/10 (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju), Općina Centar ima obavezu donošenja Programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: Program razvoja), kao i Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Članom 29. tačka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju propisano je da općina ima obavezu da donese Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća dok je članom 174. tog Zakona određeno da isti izrađuje služba za civilnu zaštitu, a donosi ga općinsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika.

Procjena ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: Procjena ugroženosti) predstavlja osnovu za izradu programa i planova zaštite. Ovu Procjenu je Zaključkom broj: 17-40-84/25 donio Općinski načelnik 1.9.2025. godine.

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Općine Centar predstavlja okvirni i osnovni dokument kojim će se u procesu razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja u Općini, unaprijediti provedba Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH kao i drugih podzakonskih akata, zatim odrediti pravci razvoja zaštite i spašavanja kroz realizaciju konkretnih planova i projekata iz ove oblasti, uskladiti funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja između nosilaca ovog sistema i dostići optimalne spremnosti svih nosilaca zaštite i spašavanja za preduzimanje operativnih mjera u fazi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području općine.

Programom razvoja određuju se ciljevi, politika i strategija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine.

Programiranje u zaštiti i spašavanju podrazumijeva niz aktivnosti kojima se osiguravaju: materijalno-tehničke, finansijske, edukativne i druge potrebe i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u uslovima prirodnih i drugih nesreća.

Kako bi se izbjegle terminološke zabune, treba objasniti značenje nekih osnovnih pojmova koji se pojavljuju u ovom Programu:

Civilna zaštita: organizovani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima.

Zaštita i spašavanje: programiranje, planiranje, organizovanje, obučavanje i osposobljavanje, provođenje, nadzor i finansiranje mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s ciljem sprečavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava, te otklanjanje i ublažavanje štetnih djelovanja i posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Mjere zaštite i spašavanja: organizovane radnje i postupci preventivne i operativne prirode koje pripremaju i provode tijela uprave i druga tijela vlasti i pravnih osoba.

Organizacija civilne zaštite: obuhvata ličnu i kolektivnu zaštitu građana, mjere zaštite i spašavanja, štabove civilne zaštite, povjerenike civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite i rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite.

Prema članu 169., stav 4. Zakona o zaštiti i spašavanju Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća donosi se za najmanje 5 godina. Ovaj Program razvoja Općina Centar donosi za period od **2025. - 2030. godine.**

Članom 169., stav 3. Zakona o zaštiti i spašavanju određeno je, da pored određivanja politike i strategije zaštite i spašavanja, definisanja konkretnih programa, projekata i inicijativa, osiguranja neprekidnih procesa razvoja cjelovitog i jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja Program razvoja zaštite i spašavanja sadrži:

1. Zaključke iz Procjene ugroženosti Općine Centar;
2. Podatke o stanju organizovanosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
3. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi na području Općine;
4. Osnovne ciljeveve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja;
5. Osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju;
6. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje;
7. Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

I ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE CENTAR DONESENE 1.9.2025. GODINE

1. *S obzirom na prirodno – geografski položaj općine Centar procjenjuje se da i u narednom periodu može doći do pojave prirodnih i drugih nesreća na njenom području. Za neke možemo pretpostaviti da će se pojavljivati u određenim vremenskim intervalima (obilne snježne padavine, poplave i dr.), a neke se mogu pojaviti iznenada u svakom trenutku (zemljotres, klizišta, požari, eksplozije, pojave zaraznih bolesti).*
2. *Nesreće koje bi zahvatile šire područje općine Centar mogu biti prouzrokovane: zemljotresom, visokim snijegom, obilnim kišnim padavinama, masovnim pojavama ljudskih i životinjskih bolesti i havarijama na gasnoj mreži, dok se za ostale pojave procjenjuje da bi mogle zahvatiti njene pojedine dijelove.*
3. *Prijetnje od mogućih zemljotresa u velikim gradovima BiH kao što je Sarajevo (čiji je sastavni dio i Općina Centar) i prevelike koncentracije stanovništva u njima, uz postojeću intenzivnu gradnju i dogradnju stambenih i poslovnih objekata, često bez odgovarajućih urbanističkih planova i dozvola, zahtijeva reviziju i kontrolu primijenjenih standarda gradnje i preduzimanje odgovarajućih mjera na postizanju otpornosti na rušenje.
Procjenu otpornosti postojećih velikih stambenih i drugih javnih objekata (škole, fakulteti, bolnice, željeznička stanica, aerodrom i sl.), na potrese, moguće je odrediti samo aproksimativno, jer su objekti građeni u različitim vremenskim periodima, na različite načine i s različitim stepenom otpornosti.*
4. *Pored analiziranih, ne treba isključiti mogućnost još nekih prirodnih pojava, a u svjetlu velikih i naglih klimatskih promjena i globalnog zagrijavanja kao što su:
- visoke temperature (koje izazivaju zdravstvene probleme kod stanovništva, sušu i nedostatak vode, a mogu ugroziti i odvijanje vitalnih općinskih funkcija),
- jaki vjetrovi (koji mogu ugroziti stanovništvo i njegova materijalna dobra, infrastrukturu, omesti odvijanje saobraćaja i obustaviti redovne aktivnosti), kao i
- pojava magle, smoga i aerozagađenja koji bitno utiču na zdravlje ljudi, odvijanje saobraćaja i dr.*
5. *Uz pomoć stručnih ljudskih potencijala kao i na bazi dosadašnjih iskustava, treba na kvalitetan način pristupiti planiranju i realizaciji preventivnih mjera zaštite. Pravovremenim provođenjem preventivnih mjera zaštite višestruko se umanjuju potrebna finansijska sredstva u odnosu na ona koja su potrebna za sanaciju posljedica i ukupnih šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, a o cijeni izgubljenih ljudskih života, pretrpljenom strahu i traumama koji ostavljaju trajne posljedice na*

stanovništvo cijelih gradova, država i ukupne međunarodne zajednice ne treba puno govoriti.

- 6. Prioritetne preventivne mjere koje nadležne općinske službe i kantonalna ministarstva trebaju provoditi na području općine Centar odnose se prije svega na: suzbijanje nelegalne gradnje, primjenu savremenih građevinskih standarda prilikom gradnje stambenih objekata, gasovodne, vodovodne i kanalizacione mreže, stavljanje u funkciju vanjske i unutrašnje hidrantske mreže, izgradnja požarnih puteva i pravovremena sanacija klizišta.*
- 7. Osim preventivnih, potrebno je izvršiti sve pripremne radnje za provođenje operativnih mjera zaštite i spašavanja za vrijeme trajanja prirodnih i drugih nesreća. Za provedbu tih mjera neophodno je izvršiti opremanje, obučavanje i uvježbavanje svih snaga koje su zadužene za realizaciju, zajedno sa stanovništvom, kao i planiranje najefikasnijih organizacijskih i naučno-tehničkih dostignuća, kako bi se prilikom operativnih postupaka spasilo što više ljudi i materijalnih dobara i umanjile ukupne štete.*
- 8. Radi provođenja mjera i postupaka za saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća neophodno je opremiti i uvježbati stručne ekipe zdravstvenih, veterinarskih, komunalnih i drugih službi, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite, zatim izvršiti pripremu svih neophodnih mjera za normalizaciju života ljudi (zbrinjavanje nastradalog stanovništva, organiziranje prikupljanja i raspodjele pomoći i dr.).*
- 9. Oružane snage Bosne i Hercegovine i policijske snage predstavljaju dio sistema zaštite i spašavanja. Policijske snage u odnosu na svoju zakonsku ulogu i namjene, osposobljenost i opremljenost u uslovima prirodne i druge nesreće osiguravaju javni red, ličnu i imovinsku sigurnost i odvijanje saobraćaja, te vrše upozoravanja na opasnosti u pogođenim područjima.
Zbog bržeg i efikasnijeg djelovanja potrebno je maksimalno pojednostaviti sadašnji način angažovanja oružanih snaga BiH na akcijama zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća.*
- 10. Nevladine i organizacije civilnog društva imaju posebnu ulogu u podizanju svjesnosti o značaju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i angažovanju cjelokupnog stanovništva na provođenju mjera zaštite i spašavanja.
Zbog raznolikosti sadržaja djelovanja u pružanju pomoći i pronalaženju, spašavanju i zbrinjavanju ugroženog i nastradalog stanovništva, osiguranju raznovrsne humanitarne pomoći u slučaju masovnih prirodnih i drugih nesreća potrebno je afirmirati društveni značaj nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva.*
- 11. Procjenjuje se da stanje opremljenosti, popunjenosti, obučenosti-uvježbanosti svih subjekata koji učestvuju u realizaciji mjera zaštite i spašavanja na području općine može uticati samo na određene zadatke.*
- 12. Od izuzetne važnosti bilo bi realiziranje edukativnih emisija o svim vrstama opasnosti, u čijoj bi izradi učestvovali eminentni stručnjaci, a koji bi se emitirali putem medija, kao i uvođenje ovih sadržaja u proces obrazovanja.*
- 13. U slučaju da intenzitet posljedica prirodne i druge nesreće prilikom spašavanja i njihovog otklanjanja prevazilazi mogućnosti ukupnih snaga zaštite i spašavanja Općine Centar, treba planirati traženje pomoći od susjednih općina, kantonalnih i federalnih organa, oružanih snaga BiH, te međunarodne zajednice.*
- 14. Procjena ugroženosti stvara osnovu za izradu općinskog Programa razvoja zaštite i spašavanja i Plana zaštite i spašavanja i njihovo međusobno usklađivanje uz osiguranje finansijske podrške njihovoj realizaciji, te njihovu verifikaciju od nadležnog organa.
Nakon usvajanja Procjene ugroženosti područja Općine, od strane Općinskog načelnika, potrebno je pristupiti izradi Programa razvoja zaštite i spašavanja u Općini za period narednih 5 ili više godina.*

II STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI STEPEN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POJEDINIH PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim podzakonskim propisima, Procjenom ugroženosti, procjenama sopstvenih snaga i mogućnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, civilnu zaštitu na području općine Centar treba osposobiti tako da može uspješno izvršavati zadatke zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara i u najtežim uslovima. Iskustvo iz prethodnog rata te dosadašnjih prirodnih i drugih nesreća koje su se dešavale na ovom području, predstavljaju osnovu za organizovanje civilne zaštite na teritorijalnom principu.

Stanje organizovanosti civilne zaštite na području općine Centar sagledava se kroz slijedeće elemente, stanja i postupke:

1. štabove civilne zaštite,
2. službe zaštite i spašavanja,
3. operativni centar civilne zaštite
4. popuna i materijalno opremanje struktura civilne zaštite
5. rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite,
6. stanje skloništa na području Općine

Štabovi civilne zaštite

Za uspješno rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, te za obavljanje drugih poslova u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim podzakonskim aktima iz ove oblasti, Odlukom općinskog načelnika formiran je Općinski štab civilne zaštite, kao operativno-stručni organ i isti je popunjen sa dvadeset (20) članova. U rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja Općinski štab civilne zaštite vrši sljedeće poslove:

- odlučuje o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih lica i materijalnih dobara, i te snage raspoređuje na ona područja koja su ugrožena,
- naređuje provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuje snage i sredstva koja će provoditi te mjere,
- operativno usmjerava, koordinira i rukovodi akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju na području općine,
- neposredno rješava sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi angažovanja snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i samozaštite građana.
- ostvaruje saradnju sa Kantonalnim i Federalnim štabom civilne zaštite, organizuje prijem i raspodjelu pomoći ugroženim i nastradalim građanima sve dok redovne službe ne preuzmu tu obavezu.

Pored Općinskog štaba civilne zaštite formirani su i štabovi civilne zaštite u svih 19 mjesnih zajednica i isti su popunjeni sa po 5 članova. Ovi štabovi pored obaveza u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na području svoje mjesne zajednice mogu se angažovati na provođenju akcija zaštite okoliša na cijelom području općine, te na drugim poslovima koje utvrdi Općinski štab civilne zaštite. Ukoliko dođe do promjene u organizaciji broja mjesnih zajednica, Služba za civilnu zaštitu će uskladiti organizaciju štabova civilne zaštite u skladu sa tim izmjenama.

Formirani štabovi civilne zaštite imaju veliki značaj kako u preventivnom djelovanju tako i u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja, pa je stoga u skladu sa godišnjim planovima, neophodno vršiti stalno opremanje i obučavanje članova tih štabova.

Operativni centar civilne zaštite

Radi stalnog prikupljanja podataka o svim vrstama pojava i opasnosti koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće, kao i podataka o posljedicama koje su nastale pojavom prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra na ugroženom području, obradu tih podataka i njihove distribucije nadležnim organima vlasti i pravnim licima, kao i za prenošenje naredbi Općinskog štaba civilne zaštite, formiran je operativni centar civilne zaštite (u daljem tekstu: operativni centar) u sastavu Službe za civilnu zaštitu.

Operativni centar prikuplja i obrađuje podatke o svim vidovima opasnosti, vrši uzbuđivanje i upozoravanje građana, prenosi naređenja nadležnog štaba civilne zaštite, oglašava prestanak opasnosti, priprema i šalje izvještaje o preduzetim mjerama, provedenoj mobilizaciji i drugim mjerama i aktivnostima nadležnim organima vlasti, kao i operativnom centru Kantona Sarajevo, odnosno operativnom centru Federacije BiH.

Operativni centar prikuplja i obrađuje podatke o svim vidovima opasnosti i nesrećama putem organa, službi i pravnih lica koji su povezani sa operativnim centrom (PU Centar, Dom zdravlja Centar, Hitna pomoć, Profesionalna vatrogasna jedinica KS, Gorska služba spašavanja, radio klub Sarajevo, DVD „Bjelave“, „Elektrodistribucija“, „BH telecom“, KJKP „Park“, KJKP „Rad“, KJKP „Vodovod i kanalizacija“, „Sarajevogas“, 19 mjesnih zajednica i pojedina pravna lica).

Operativni centar informacije prikuplja i putem stalnog praćenja redovnih informativnih programa, putem radija, interneta i TV-a koji su instalirani u operativnom centru.

Kad operativni centar primi informaciju, dežurni operativac u centru istu obrađuje tako da prvo provjerava njenu vjerodostojnost i aktuelnost u kontaktu sa davaocem informacije, a nakon toga preuzima sljedeće radnje:

1. Informacije koje se odnose na redovne i vanredne izvještaje odmah po prijemu, bez obrade, prosljeđuje organu ili pojedincu na koga je izvještaj označen (adresiran);
2. Ostale informacije koje se ne odnose na redovne i vanredne izvještaje prije dostavljanja nadležnom organu moraju se obraditi.

Obrada informacije podrazumijeva postupak u kojem dežurni operativac treba tačno i precizno da sazna kojim organima uprave ili drugim organima treba dostaviti informaciju. Utvrđivanje te činjenice vrši se tako što se, na osnovu podataka o prirodnoj ili drugoj nesreći na koju se informacija odnosi, vrši uvid u propis kojim je utvrđen djelokrug organa uprave i drugih organa i tako saznaje koji su organi nadležni za prijem informacije.

Ako je došlo do proglašenja prirodne ili druge nesreće izvještaji o stanju na području općine dostavljaju se općinskom načelniku i rukovodiocu Službe za civilnu zaštitu.

Izvještavanje građana o opasnostima provodi se putem radio i TV stanica, razglasnim stanicama i drugim pogodnim akustičnim sredstvima. Osobe težeg zdravstvenog stanja obavještavaju se neposredno na kućnim adresama putem pripadnika štabova civilne zaštite mjesnih zajednica ili telefonskim putem. Na području općine Centar postavljeno je 9 sirenskih mjesta za prijenos zvuka i govora, a sve one su uvezane u digitalni sistem kojim se rukovodi iz operativnog centra u zgradi Općine.

Imajući u vidu značaj i ulogu brzog prenosa informacija putem ovog centra, kao i pogodnosti za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, neophodno je stalno unapređenje njegovog rada kroz opremanje istog i obuku uposlenika.

Službe zaštite i spašavanja

Službe zaštite i spašavanja organizovane su u pravnim licima i udruženjima građana čija je redovna djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje.

Službe zaštite i spašavanja na području općine Centar organizovane su u pravnim licima iz oblasti: zdravstva, vatrogastva, komunalnih poslova, građevinarstva, telekomunikacija, i alpinizma i to:

- Služba za zaštitu od požara - DVD Bjelave,
- Služba za medicinsku pomoć - JU Dom zdravlja KS OJ Centar - Vrazova,
- Služba za komunalnu čistoću - KJKP „Rad“,

- Služba za spašavanje iz ruševina - KJKP „Park,
- Služba za vodosnadbijevanje – KJKP Vodovod i Kanalizacija,
- Služba za zaštitu zivotinja i namirnica životinjskog porijekla – Veterinarska stanica Sarajevo,
- Služba za spašavanje sa visina u prirodi, na vodi i pod vodom – Gorska služba spašavanja - stanica Sarajevo,
- Služba za raščišćavanje ruševina i terena –građevinska firma „Bosman“d.o.o.,
- Služba za sklanjanje i smještaj ugroženog i nastradalog stanovništva – KJP „ZOI 84“ Olimpijski centar Sarajevo d.o.o. Sarajevo,
- „Jedinica za evakuaciju i snabdijevanje stanovništva – Crveni križ/krst Općine Centar,
- „Služba za urgentno zbrinjavanje i transport povrijeđenog stanovništva“ - JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo,
- „Služba za telekomunikacijsko-informatičku podršku Općine Centar“ - (Udruženje RMZO FBiH)

Napominjemo da će u narednom periodu tačnije nakon osnivanja JP „Centar“ d.o.o. Sarajevo, Služba za civilnu zaštitu uz saglasnost Općinskog načelnika pokrenuti proceduru formiranja „višenamjenske jedinice za zaštitu i spašavanje“ u navedenom preduzeću.

Cilj ove aktivnosti je prvenstveno jačanje sistema civilne zaštite na području općine kao i opremanje adekvatnim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, kako same jedinice tako i navednog preduzeća. Oprema i materijalno-tehnička sredstva će se koristiti u redovnim aktivnostima preduzeća i u vanrednim situacijama, kao i u situacijama proglašenja stanja priordne nesreće za područje općine Centar.

Preventivnu zaštitu i spašavanje, službe za zaštitu i spašavanje ostvaruju provođenjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka u okviru njihove redovne djelatnosti. Provođenjem tih mjera može se uticati na sprečavanje nastanka određenih pojava i opasnosti koje mogu izazvati prirodnu ili drugu nesreću a njenim djelovanjem mogu biti ugroženi životi i zdravlje stanovništva i materijalna dobra.

Operativne mjere zaštite i spašavanja, ove službe ostvaruju izvršavanjem odgovarajućih mjera, postupaka i zadataka iz svog djelokruga, od momenta angažovanja na zaštiti i spašavanju do otklanjanja nastalih posljedica, odnosno do momenta kada se ocijeni da prestaje potreba za njihovim angažovanjem.

Na osnovu Procjene ugroženosti Općina Centar će, prema iskazanim potrebama, formirati nove službe zaštite i spašavanja i u drugim pravnim licima i udruženjima građana iz oblasti komunalnih, građevinskih, uslužnih i drugih djelatnosti.

U cilju stvaranja uslova za nesmetano funkcionisanje formiranih službi zaštite i spašavanja, Općinski načelnik će putem Službe za civilnu zaštitu planirati odgovarajuća sredstva u Budžetu Općine, kao i dio sredstava iz posebne naknade za zaštitu i spašavanje koja pripadaju Općini prema članu 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Ova sredstva će se koristiti za nabavku opreme, tehničkih i drugih sredstava, kao i za obučavanje i osposobljavanje članova službi, odnosno, uposlenika tih pravnih lica i udruženja građana, koji su uključeni u sastav službi.

Raspodjelu finansijskih sredstava na pojedine službe zaštite i spašavanja sa podacima o vrsti i količini opreme koju treba nabaviti, odobrava Općinski načelnik na prijedlog Službe za civilnu zaštitu, a na osnovu podnesenog pismenog zahtjeva tih službi.

Popuna i materijalno opremanje struktura civilne zaštite

U skladu sa Pravilnikom o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06 i 05/07) izvršeno je popunjavanje Općinskog štaba civilne zaštite rukovodiocima općinskih službi za upravu i predstavnicima određenih pravnih lica čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje, kao i popuna i imenovanje članova štabova u svim mjesnim zajednicama na području općine Centar.

Također, u skladu sa Pravilnikom o organizovanju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06), kao što je već navedeno, organizovane su i službe za zaštitu i spašavanje u pravnim licima i udruženjima građana iz oblasti koje su od značaja za zaštitu i spašavanje. Popuna službi zaštite i spašavanja i proglašanih pravnih lica i udruženja građana od značaja za zaštitu i spašavanje, odgovarajućim kadrovima vrši se iz pravnih lica i udruženja građana.

Zakonom o zaštiti i spašavanju je propisano da se štabovi i službe zaštite i spašavanja opremaju odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su neophodna za njihovu ličnu zaštitu kao i za izvršavanje zadataka civilne zaštite iz njihove nadležnosti.

Općina Centar opremila je općinski štab civilne zaštite i štabove u mjesnim zajednicama ličnom opremom neophodnom za rad na terenu. Također, navedene službe zaštite i spašavanja redovno se opremaju materijalno-tehničkim sredstvima i to iz prihoda ostvarenih po osnovu posebnih naknada za zaštitu i spašavanje.

Vrsta i količina sredstava i opreme utvrđuje se u skladu sa ličnom i materijalnom formacijom koju je propisao direktor Federalne uprave civilne zaštite.

Općinski štab civilne zaštite je usvojio materijalne formacije struktura civilne zaštite a Općina trenutno raspolaže određenom količinom materijalno-tehničkih sredstava i opreme koja bi zadovoljila interventno djelovanje u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće.

Također, u sastavu Službe za civilnu zaštitu formiran je operativni centar koji je popunjen uposlenicima iz ove službe, te opremljen sa neopodnim materijalno tehničkim sredstvima za nesmetano funkcionisanje.

I u narednom periodu, a u skladu sa finansijskim mogućnostima, nastavit će se opremanje štabova civilne zaštite, operativnog centra, službi za zaštitu i spašavanje.

Zakonom o zaštiti i spašavanju je propisano da su sva privredna društva i pravna lica u kojima se obavlja djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje (iz oblasti zdravstva, veterinarstva, građevinarstva, šumarstva, vodoprivrede, poljoprivrede, vatrogastva, ekologije i sl.), na zahtjev Općinskog štaba civilne zaštite dužna organizovati i provoditi poslove zaštite i spašavanja iz djelokruga svoje djelatnosti. Ova privredna društva i pravna lica obavezna su staviti na raspolaganje svoja materijalno-tehnička sredstva za potrebe civilne zaštite, a u skladu sa Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj: 23/04 i 38/06).

Rukovođenje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite

Kada zaprijeti neposredna opasnost od nastanka prirodne ili druge nesreće, a procijeni se da nije potrebno aktivirati štab civilne zaštite, tada Općinski načelnik koji je i komandant štaba civilne zaštite, može narediti angažovanje određenih struktura civilne zaštite koje je Općina osnovala radi poduzimanja mjera na sprečavanju nastanka tih nesreća. Komandant općinskog štaba civilne zaštite i rukovodi akcijama u skladu sa planom zaštite i spašavanja.

Rukovođenje tim snagama vrši se do momenta završetka predviđenih aktivnosti ili do aktiviranja općinskog štaba.

Aktiviranje štaba se vrši u situaciji kada prirodna ili druga nesreća na teritoriji općine ili njenom dijelu dostigne takav stepen da organi uprave, javna preduzeća i druga pravna lica nisu u mogućnosti izvršavati svoje redovne zadatke i zadatke koji se odnose na zaštitu i spašavanje stanovništva i materijalnih dobara i tada se proglašava stanje prirodne ili druge nesreće.

Na prijedlog Općinskog štaba civilne zaštite Općinski načelnik proglašava stanje prirodne ili druge nesreće, a ako se radi o hitnosti postupka, isto to može uraditi i na prijedlog Službe za civilnu zaštitu.

Angažovanje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite u akcijama zaštite i spašavanja Općinski štab civilne zaštite vrši na osnovu prethodno izvršene procjene o vrsti prirodne i druge nesreće, području na kojem djeluje ta nesreća i procjene obima i vrste mogućih posljedica po stanovništvo i materijalna dobra na ugroženom području.

Službe zaštite i spašavanja, kao i sredstva zaštite i spašavanja angažuju se i upotrebljavaju kada stanovništvo i materijalna dobra budu ugroženi prirodnim i drugim nesrećama, kao i za vrijeme vježbi i drugih oblika obuke.

Upotreba navedenih snaga i sredstava vrši se u skladu sa Planom zaštite i spašavanja. Upotreba ovih snaga i sredstava traje do momenta kada je završeno spašavanje ugroženog i stradalog stanovništva i materijalnih dobara, odnosno kada se ocijeni da daljnju aktivnost na obavljanju tih poslova i zadataka mogu uspješno provoditi nadležni organi i pravna lica u okviru svoje redovne djelatnosti, a o čemu odlučuje Općinski štab civilne zaštite.

Organ uprave, ustanove, službe za upravu i pravna lica mogu samostalno i u svim situacijama, kada postoji opasnost od nastanka prirodne i druge nesreće koja može ugroziti njihovo ljudstvo i materijalna dobra ili ako je nastala ta nesreća, angažovati snage i sredstva koje su formirali za svoje potrebe.

Odluku o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja na zadacima zaštite i spašavanja donosi:

- za snage i sredstva struktura civilne zaštite Općine - Općinski štab civilne zaštite

- za snage i sredstva jedinica i povjerenika civilne zaštite koji su formirani u organima uprave i drugim organima, ustanovama i pravnim licima - rukovodioci tih organa i ustanova,

- za potrebe službi za upravu – Općinski načelnik.

U toku rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja, komandovanje jedinicama vrše komandiri tih jedinica, koji su odgovorni štabu civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja.

Stanje skloništa na području Općine

Skloništa su objekti koji se koriste za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od vazdušnih, raketnih, topovskih, minobacačkih i drugih napada, upotrebe radioaktivnih, hemijskih i bioloških sredstava, odnosno nastanka opasnosti usljed tehničko – tehnoloških nesreća, kao i za smještaj evakuisanih građana u slučaju prirodne i druge nesreće.

Na području općine Centar postoji ukupno 50 skloništa od kojih je do sada sanirano 40, dok na preostalim 10 nije trebalo izvoditi sanacione radove.

Svih 50 skloništa pripremljeno je da služi namjenjenim funkcijama u slučaju prirodnih i drugih nesreća. Glavni sanacioni radovi sastojali su se od: saniranja lokacija kroz koje je prodirala voda, skidanja stare (oštećene) i postavljanja nove izolacije, saniranja rezervnog izlaza, popravka stolarije i osposobljavanja elektroinstalacija. Uzroci koji su doveli do oštećenja skloništa i prodiranja vode u ista su: kvarovi na vodovodnim i kanalizacionim instalacijama, oštećenja na kišnoj kanalizaciji i loša izvedbena rješenja prilikom gradnje rezervnih izlaza. Kod nekih zgrada u sklopu kojih se nalaze skloništa uočene su pukotine oko vanjskih zidova i temelja nastale slijeganjem zemljišta. Slijeganje zemljišta prouzrokovalo je oštećenja izolacija na vanjskim zidovima zgrada, a samim tim i prodiranje vode unutar skloništa. S obzirom da bi potpuna sanacija skloništa u ovakvim slučajevima zahtjevala velika finansijska sredstva Služba se nije do sada opredjelila za izvođenje većih sanacionih poduhvata. Slična situacija je i kod skloništa koja se nalaze ispod platoa (ispred zgrada) ili u sklopu garaža.

U 2016. godini izvršeno je i preuzimanje tri javna skloništa od Kantonalne uprave civilne zaštite. Od navedena tri skloništa pristupilo se izradi projektne dokumentacije i sanaciji skloništa u ulici Husrefa Redžića. Sklonište u Dalmatinskoj ulici je trajno izgubilo svoju osnovnu namjenu zbog činjenice da su kroz njegove prostorije postavljeni stabilizirajući šipovi prilikom saniranja veliko klizište na tom lokalitetu. Na trećem skloništu, u sklopu tunela Ciglane, nije bilo potrebno vršiti sanaciju.

Općina Centar je na prijedlog Službe za civilnu zaštitu ostvarena namjenska sredstva po osnovu izdavanja skloništa u zakup, kao i od naplate naknade za oslobađanje od izgradnje skloništa koju investitori plaćaju u iznosu od 1% građevinske vrijednosti objekta, pored sanacije postojećih skloništa uložila i u kapitalne projekte za izgradnju dva nova skloništa i to u sklopu osnovne škole na Šipu i vrtića „Razigrani dani“.

Dostignuti stepen zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju Općina Centar je izradila i donijela Procjenu ugroženosti za područje općine, Plan zaštite i spašavanja, kao i Procjenu i Plan zaštite od požara teritorije općine. Ovi dokumenti se nalaze u Službi za civilnu zaštitu i mjesne zajednice i redovno se ažuriraju. Donošenjem ovog Programa razvoja zaštite i spašavanja bit će zamijenjen Program koji je donesen za raniji period.

Također, izrađeni su i doneseni svi podzakonski propisi koji bliže uređuju i regulišu oblast zaštite i spašavanja, a koji su usvojeni od strane Općinskog načelnika i Općinskog vijeća.

S tim u vezi, a polazeći od Procjene ugroženosti Općine Centar osnovni pravci razvoja zaštite i spašavanja u narednom periodu biće usmjereni na:

- osposobljavanje i obučavanje svih struktura civilne zaštite na području općine Centar za uspješno provođenje akcija zaštite i spašavanja kao i njihovo opremanje,
- pružanje stručne pomoći u pripremama i organizovanju privrednih društava i drugih pravnih lica, koja se u okviru svoje redovne djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem,
- koordinacija općinskog štaba civilne zaštite, općinskih službi za upravu, mjesnih zajednica i drugih pravnih lica radi planiranja, organizovanja i sprovođenja mjera zaštite i spašavanja,
- dalja saradnja i koordinacija sa Kantonalnom upravom civilne zaštite i Federalnom upravom civilne zaštite,

- plansko korištenje namjenskih finansijskih sredstava koja se izdvajaju za potrebe zaštite i spašavanja,
- nabavka i održavanje materijalno-tehničkih sredstava i opreme i njihovo održavanje,
- održavanje postojećih i izgradnju novih skloništa,
- stalno ažuriranje Procjene ugroženosti kao i izradu i ažuriranje Planova zaštite i spašavanja, praćenje zakonskih i podzakonskih akata kojima se reguliše oblast zaštite i spašavanja i
- informisanje javnosti o razvoju sistema zaštite i spašavanja, kao i obavještanje o nastalim prirodnim i drugim nesrećama i

III PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE ĆE SE PROVODITI

U cilju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar provodit će se sljedeće aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju:

- sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- evakuacija,
- zbrinjavanje ugroženih i nastradalih,
- zamačivanje,
- zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava
- zaštita i spašavanje od rušenja,
- zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom,
- zaštita i spašavanje od požara,
- zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava,
- prva medicinska pomoć,
- zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
- asanacija terena,
- zaštita okoliša i
- zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Preventivne mjere kao redovne aktivnosti trebaju biti usmjerene na smanjenje mogućnosti nastanka prirodnih i drugih nesreća, a samim tim i posljedica koje te nesreće izazivaju. Prije nastanka prirodnih ili drugih nesreća neophodno je provođenje određenih mjera kojima se može uticati na sprečavanje, odnosno, na smanjenje djelovanja prirodne ili druge nesreće. Za provođenje ovih mjera odgovorni su organi vlasti i pravne osobe, koji u svojim godišnjim planovima trebaju utvrditi zadatke i izvor finansiranja za provođenje tih mjera.

Sprovođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja na području općine Centar je zadovoljavajuće i ogleda se u prvom redu u dosljednoj primjeni tehničkih i drugih mjera kojima se obezbjeđuje sigurnost i dugotrajnost konstrukcije, uređaja i opreme pri izgradnji objekata, mjera zaštite od požara, mjera za sprečavanje pojave zaraznih bolesti, određenih mjera kao što su drenaža terena, izrada potpornih zidova u cilju sprečavanja pojave klizišta, ispravnosti i redovnog održavanja saobraćajnica, pravilnog uskladištavanja naftnih derivata, te primjeni propisa za zaštitu od eksplozija gasa i tečnih goriva.

Mjere zaštite i spašavanja koje će provoditi formirane strukture civilne zaštite, općinske službe, pravna lica i udruženja građana razrađuju se samo za definisane vrste opasnosti. Procjenom ugroženosti utvrđeno je da na području općine Centar mogu nastati prirodne i druge nesreće usljed:

1. zemljotresa,
2. poplava,
3. klizišta i odrona tla,
4. sniježnih padavina, nanosa snijega i poledica,
5. požara, eksplozija i drugih havarija i
6. pojave zaraznih bolesti i epidemija

Ove pojave na različit način i sa različitim intenzitetom, dimenzijama i posljedicama mogu ugroziti ljude i materijalna dobra na području općine Centar.

Zemljotresi

Teritorija Općine Centar Sarajevo spada u seizmički relativno aktivnu zonu. Najveća opasnost za teritoriju Općini dolazi iz epicentralnih područja izvan administrativnih granica Općine.

Na samoj teritoriji Grada Sarajeva, gotovo svakodnevno se javljaju potresi intenziteta manjeg od III stepena Merkalijeve skale, koje registruju samo instrumenti. Epicentralna područja ovih potresa su Pale, Prača, Hrasno, Trebević, Vučja Luka i Vogošća. Snažniji potresi su relativno rijetki. U toku jedne godine na teritoriji Kantona Sarajevo registruje se u prosjeku oko 100 manjih potresa. Od tog broja, svake godine bude dva do tri potresa koji mogu izazvati osjetljivo podrhtavanje tla ili nanijeti manju materijalnu štetu na građevinskim objektima. Od 1900. godine, od kada se na ovom području potresi instrumentalno registruju, zabilježeno je 74 potresa čija je magnituda bila preko 3,0 Rihtera ili intenzitet veći od V stepeni Merkalijeve skale.

Planiranje i provođenje preventivnih mjera:

Zadatak	Izvršilac
Utvrđivanje seizmičke mikrojoneizacije	- Hidrometeorološki zavod
Poštivanje Pravilnika o tehničkim propisima kod izgradnje objekta u seizmički osjetljivom području	- Služba za prostorno uređenje i investicije - Zavod za izgradnju KS - Građevinska preduzeća - Nadzorni organi
Primjena urbanističkih mjera zaštite kod projektovanja i planiranja naselja (rastresitost, otpornost, prohodnost saobraćajnica, spratnost, elastičnost i drugo)	- Služba za prostorno uređenje i investicije - Preduzeća koja se bave projektovanjem

Navedene preventivne mjere se sprovode na području općine Centar kod izgradnje novih objekata. Međutim, značajan je broj objekata i naselja starijeg datuma gradnje koji ne zadovoljavaju današnje kriterije, te bi i posljedice zemljotresa bile znatno veće u tim naseljima.

Poplave

Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom je mjera koja sadrži provedbu zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara u područjima vodotoka koja mogu biti ugroženi poplavama uslijed oštećenja brana, nasipa ili drugih vodozaštitnih objekata.

Stepen zaštite Općine Centar od poplava je visok. Jedinu pravu opasnost može predstavljati rijeka Miljacka, koja je regulisana na visok stepen zaštite, gdje je hidrološka analiza vodomjernih stanica sa dugogodišnjim nizom sistematskih hidroloških osmatranja pokazala da je njena regulacija kroz urbani dio Grada urađena sa obezbjeđenjem od "velikih voda povratnog perioda" jednom u 500 godina.

Povremene i kratkotrajne probleme mogu izazvati kiše kratkog trajanja i velikog intenziteta, kada se voda iz kanalizacionih šahtova, uključujući i pritoke Miljacke (Koševski Potok, potok Sušica, potok Soukbunar, Kevrin potok), izliva na ulice, naselja i pravi uglavnom saobraćajne probleme.

Ova mjera podrazumjeva izgradnju, održavanje i saniranje oštećenih objekata za zaštitu od poplava, osmatranje i izviđanje stanja vodotoka, objekata i terena, planiranje provođenja evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja, ispumpavanje vode iz poplavljenih objekata, snabdjevanje stanovništva ugroženog poplavom potrebnim namirnicama, vodom za piće i drugim sredstvima, te saniranje posljedica izazvanih poplavama.

U cilju zaštite od poplava u samim akcijama spašavanja učestvuju: građani u okviru samozaštite i pomoći drugima, pravna lica kojima je to osnovna djelatnost, nadležne općinske službe, sportska i druga udruženja i službe zaštite i spašavanja opremljene i osposobljene za ovu vrstu zaštite i spašavanja.

Planiranje i provođenje preventivnih mjera:

Zadatak	Izvršilac
Nastavak radova na regulaciji vodotoka Koševskog potoka na potezu od bolnice Jagomir do sela Nahorevo	- Služba za komunalne i stambene poslove - Služba za prostorno uređenje i investicije
Vršenje preventivne kontrole vodotoka rijeke Miljacke na potezu od Drvenija mosta do mosta Suade i Olge	- Nadležne službe Grada Sarajeva (rijeka miljacka) - Nadležne službe Općine Centar
Čišćenje korita od granja, nanosa i smeća naročito oko mostova	
Saniranje oštećenja na potpornim zidovima i kaskadama	
Zatrpavanje kamenom rupa nastalih potkopavanjem zidova i kaskada	
Saniranje oštećenja na kanalisanim dijelovima potoka, ulaznim građevinama i pregradama za zaustavljanje nanosa	
Preventivna kontrola i čišćenje vodotoka potoka od smeća i nanosa kao i ulaznih građevina Koševskog potoka i potoka Soukbunar	
Održavanje obala potoka u cilju zaštite okoliša (košenje, prikupljanje trave i drugog otpada koji može dospjeti u korita potoka).	- Služba za komunalne i stambene poslove

Klizišta i odroni tla

Na području općine Centar registrovano je oko 157 klizišta, od toga je do sada sanirano 68 klizišta (podaci Zavoda za izgradnju KS). Okolnosti koje su pogodovale nastanku ovolikom broju klizišta su: geografski položaj (najniža tačka nadmorske visine 540 m, a najviša 1530 m), klima (kontinentalna i planinska), gustina naseljenosti u centralnom dijelu Općine i prostorno uređenje (komunikacije, stambena gradnja i urbaniziranost).

Prostorno uređenje teritorije Općine je upravo faktor na kojem u buduću mora obratiti najveća pažnja radi zaštite od klizišta i odrona tla. Na dijelovima teritorije Općine postoji veliki broj objekata starijeg datuma gradnje, sa zastarjelom vodovodnom i kanalizacionom mrežom, što je jedan od uzročnika pojave podzemnih voda koje imaju znatan uticaj na pomjeranje tla – zemljišta, odnosno aktiviranja klizišta.

Pojava pomjeranja zemljišta (tla) manifestuje se pogotovo u užem jezgru padinskih dijelova Općine gdje je naseljenost gusta, a veliki broj stambenih i infrastrukturnih objekata napravljen je bez ikakvog regulacionog plana.

Međutim, pokazalo se da i vodovodni i kanalizacioni kolektori koji su urađeni po projektu mogu biti jedan od uzroka nastanka klizišta. Naime, usljed kvarova na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži može doći do ispiranja čestica tla i narušavanja njegove stabilnosti, odnosno može doći do pomjeranja tla pa i do nastanka klizišta.

Neregulisano oticanje voda sa saobraćajnica kao i neregulisano odvodnja sa većih površina u nepovoljnim hidrološkim uvjetima također pogoduje nastanku klizišta.

Iz gore navedenog proizlazi da osnovni uzročnici pojave klizišta na padinskim dijelovima mogu biti sljedeći: bespravna gradnja, veliki broj objekata i nasipa, neispravne instalacije vodovoda i kanalizacije, neregulisano oticanje voda sa saobraćajnica, neregulisano odvodnja sa većih površina, te sječa drveća koje je svojim korjenjem štitilo (zadržavalo) padinu.

U narednom vremenskom periodu bilo bi nužno realizirati što više sljedećih interventnih sanacionih mjera: rasterećenje padina, popravak instalacija, mjestimična izrada prosjeka za isticanje akumuliranih voda, sprečavanje nekontrolisanog izlivanja voda putem manjih nasipa i usmjeravanje voda u stabilne zone ili kanalizacije, prikupljanje i kanisanje voda putem privremenih ili stalnih kanala ili cjevovoda, planiranje terena i sadnja odgovarajućih vrsta drveća i trava na mjestima gdje može doći do klizanja tla.

U Kantonu Sarajevo, pa i u Općini Centar, sve aktivnosti vezane za sanaciju klizišta realizovao je Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo prema postojećim planovima sanacije i raspoloživim finansijskim sredstvima.

Kako na području Kantona Sarajevo, tako i na području općine Centar, evidentiran je značajan broj aktivnih i potencijalnih klizišta koja direktno ugrožavaju sigurnost stanovništva, imovine, infrastrukture i životne sredine. Dosadašnja praksa je bila da Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo vrši procjene, projektuje i implementira sanacione mjere na ugroženim područjima, u skladu sa svojim nadležnostima i raspoloživim sredstvima.

Međutim, u posljednjem periodu Zavod za izgradnju KS odbija da nastavi sa dosadašnjim načinom rada na sanaciji klizišta, pozivajući se na izmjene u zakonskim okvirima, budžetska ograničenja ili promjenu u svojoj nadležnosti. Kao rezultat toga, dolazi do zastoja u realizaciji prijeko potrebnih sanacionih radova na terenu, što dodatno povećava rizik od šteta, naročito u periodima obilnih padavina i nestabilnosti tla.

Ovakav stav Zavoda ostavlja građane pogođenih područja bez adekvatne zaštite i odgovora institucija, te stvara ozbiljne sigurnosne, imovinske i pravne posljedice.

Također, nepostojanje jasne institucije koja će preuzeti odgovornost za sanaciju klizišta dodatno usložnjava situaciju i otežava planiranje i izvođenje potrebnih mjera.

Napominjemo da je Općina Centar u proteklom periodu kao društveno odgovorna lokalna zajednica, prepoznala prioritet, te u skladu s tim vršila kontinuirano ulaganje u sanaciju klizišta, monitoring i preventivne mjere, a sve s ciljem zaštite života građana i imovine. Općina Centar je od 2000. godine do početka 2022. sanirala čak 68 klizišta — među kojima su važnije lokacije poput Dalmatinske, Soukbunara, Trebevičke, Urijan Dedine, Mrakuše, Pećine, Kaptola, Prušćakove, Velikog parka, Alipašine, Višnjika, Antuna Hangija, Podgaj-Tekije, Stolačke ulice i Hakije Kulenovića.

Tokom prethodnih godina pa do početka 2022. godine, kroz preventivne mjere iz budžeta je izdvojeno 13.663.215,72 KM za sanaciju najprioritetnijih klizišta.

Imajuću u vidu ozbiljnost problema i hitnost rješavanja, potrebno je što prije razjasniti nadležnosti i osigurati institucionalnu koordinaciju u cilju zaštite ljudi i imovine, te osigurati nastavak sanacija u skladu s ranijom praksom ili jasno definisati novi model odgovornosti kroz usvajanje Zakona o klizištima u Kantonu Sarajevo.

Planiranje i provođenje preventivnih mjera:

Zadatak	Izvršilac
Monitoring i procjena kategorije klizišta	- Zavod za izgradnju Kantona - Služba za prostorno uređenje i investicije
Poduzimanje mjera za sprečavanje bespravne izgradnje stambenih i objekata infrastrukture	- Građevinska inspekcija
Određivanje prioritetnih preventivnih zaštitnih mjera na osnovu mišljenja Zavoda za geotehniku koji je baziran na geoistraživačkim radovima (kao podloge za izradu projekata)	- Služba za prostorno uređenje i investicije
Usklađivanje finansijske konstrukcije i odabir prioriteta za finansiranje projektnih zadataka na osnovu stepena opasnosti, ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara (sufinansiranje sanacije klizišta kao projekta prevencije u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, "Službene novine Federacije BiH" broj: 4/12, 80/13 i 20/20)	- nadležna ministarstva Kantona - Služba za prostorno uređenje i investicije - Služba za civilnu zaštitu
Izrada potpornih zidova, sanacija kvarova na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži, izgradnja i održavanje kolektora vode, sadnja drveća i drugog rastinja na prostoru potencijalnog klizanja tla	- Služba za prostorno uređenje i investicije - Služba za komunalne i stambene poslove - KJKP "ViK" - KJKP "Park"

Snežne padavine, nanosi snijega i poledica

Posljedice od većih količina snježnih padavina, snježnih nanosa i poledice česta su pojava na cijelom području općine, a naročito u njenim padinskim dijelovima: MZ „Soukbunar“, MZ „Hrastovi- Mrkovići“, MZ „Breka“, MZ „Bardakčije“, MZ „Betanija-Šip“, MZ „Nahorevo“, MZ „Koševo Brdo“ i MZ „Crni vrh i Gorica.

Usljed većih snježnih padavina na ovim područjima može doći do otežanog ili potpunog prekida saobraćaja svih vrsta što prouzrokuje otežano snabdijevanje osnovnim životnim namirnicama, otežano vršenje uslužnih i drugih djelatnosti, kao i drugih oblika života i rada.

Intenzitet padavina posebno je izražen od početka mjeseca novembra do kraja marta, pa je neophodno izvršiti blagovremene priprema kako u ovom periodu ne bi došlo do narušavanja odvijanja svakodnevnih i redovnih funkcija bitnih za lokalno stanovništvo.

Poledice nastaju usljed naglog pada temperature tokom noći i u slučajevima pojave „ledene kiše“ što takođe dovodi do otežanog odvijanja ili potpune obustave cjelokupnog saobraćaja a vrlo često i do povreda ljudi u vidu lomova ekstremiteta pa i težih povreda.

U slučaju većih snježnih padavina, dolaskom viših temperatura dolazi do naglog topljenje snijega i time do izlivanja vode i fekalija iz kanalizacije i septičkih jama te do stvaranja bujica. Ove pojave mogu dovesti do nastanka epidemije i zaraza, kao i onemogućavanja normalnog odvijanja saobraćaja.

Imajući u vidu navedeno potrebno je provoditi kontinuirano preventivne mjere kao i aktivnosti na redovnoj zaštiti od snježnih padavina, nanosa snijega i poledica.

Planiranje i provođenje preventivnih mjera:

Zadatak	Izvršilac
<ul style="list-style-type: none"> - Priprema mehanizacije, praćenje vremenske prognoze, posipanje solju saobraćajnice i trotoare (protiv poledice) Za ove aktivnosti neophodno je blagovremeno sačiniti plan i program kao i izvršiti nabavku potrebnih sredstava (mašina, alata i posipnog materijala) za čišćenje snijega i otklanjanje poledice. Posebno voditi računa da se pijesak i ostali posipni materijal dostavi na punktove po padinskim dijelovima Općine prije padanja snijega 	<ul style="list-style-type: none"> - KJKP "Rad"
<ul style="list-style-type: none"> - Izrada plana aktivnosti za slučaj većih snježnih padavina kojim se razrađuje skidanje snijega sa krovova zgrada koje ne mogu izdržati veća opterećenja. - Izrada plana skidanja ledenica koje mogu ugroziti prolaznike. 	<ul style="list-style-type: none"> - Upravitelji zgrada
<ul style="list-style-type: none"> - Pripreme za čišćenje snijega sa tramvajske pruge, autobuskih i tramvajskih stajališta 	<ul style="list-style-type: none"> - JKP "GRAS"
<ul style="list-style-type: none"> - Planiranje upotrebe civilne zaštite u slučaju da bude proglašeno stanje prirodne nesreće izazvano obilnim snježnim padavinama, nanosima snijega i poledicom. - Snimanje situacije na terenu, provjera stanja organizacije i popune štabova civilne zaštite mjesnih zajednica, angažovanje rezervne mehanizacije, stanovništva i svih ostalih sredstava koja se koriste u preventivnoj zaštiti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Služba za civilnu zaštitu

Faza preventivne zaštite se vrši tokom čitave godine na način da se obezbijede dovoljne količine posipnog materijala (posipna so i frakcija), redovno vrši pročepljenje odvodnih kanala, održavanje rigola, otvorenih jaraka i drenažnih sistema na saniranim klizištima. Preventivna zaštita se vrši putem ovlaštenih firmi (KJKP "Rad", KJKP "Park", KJKP "ViK"), te firmi sa kojima Općina zaključi ugovor po planu i programu održavanja lokalnih cesta i drugih objekata.

Požari, eksplozije i druge havarije

Zaštita i spašavanje od požara obuhvata: pripremu i provođenje preventivnih mjera u svim sredinama, objektima, mjestima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara,

organizovanje i pripremanje snaga za gašenje požara, osiguranje osmatranja i uzbuñivanja o pojavama požara, gašenje i lokalizovanje požara i spašavanje stanovništva i materijalnih dobara iz objekata i područja ugroženih požarom.

Zaštitu od požara dužni su organizovati i provoditi sva pravna i fizička lica koji su vlasnici i korisnici građevina i prostora šumskog i poljoprivrednog zemljišta.

S obzirom na konfiguraciju terena područja općine Centar, grupisanje stambenih naselja, preduzeća i ustanova, kao i materijala od kojih su stambeni i posloni objekti izgrađeni, procjenjuje se da je uži centar Općine ugroženiji nego njeni periferni dijelovi. U vezi sa prethodnom konstatacijom od većih požara najugroženija su mjesna područja Trg Oslobođenja-Centar, Skenderija-Podtekija i Marijin Dvor a manje ugrožena područja su Mejtaš-Bjelave i Koševsko brdo. U ostalim mjesnim područjima mogu se pojaviti pojedinačni požari sa malom vjerovatnoćom njihovog proširenja. U najugroženijim područjima Općine dominantni su stambeni blokovi u kojima je smješten značajan dio stanovništva, te je zato i potrebna dobra organizacija protivpožarne zaštite s ciljem kvalitetne i pravovremene reakcije.

Na osnovu Procjene ugroženosti od požara teritorije općine Centar, posebnu pažnju treba obratiti na lakirnice, objekte u kojima se proizvode i koriste eksplozivne materije i zapaljive tečnosti, na ispravnost električnih, ventilacionih, gasnih, toplovodnih, dimovodnih i drugih instalacija i uređaja, te sistema dojava i gašenja požara, vanjske i unutrašnje hidrantske mreže, požarnih stepenica, pomoćnih izlaza, prilaza i prohodnosti požarnih puteve, kao i na održavanje protupožarnih sredstava sredstava i instalacija.

Također, potrebno je u narednom periodu zajedno sa nadležnim institucijama uraditi procjenu stvarnog stanja šumskih puteva i one koji su trenutno neprohodni staviti u funkciju prohodnosti za motorna vozila u slučaju izbijanja požara posebno u rubnim dijelovima općine Centar. Imajući u vidu navedeno Općina Centar je u 2015. i 2016. godini izdvojila finansijska sredstva za sufinansiranje izgradnje protivpožarnih puteva na lokacijama za koje je KJP „Sarajevo šume“ d.o.o. procjenilo da postoji najveća mogućnost izbijanja šumskih požara (Gradine i Uževica-Perački potok).

U skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu za potrebe Općina Centar certificirana institucija (INZIO iz Tuzle) je, uz posredovanje i saradnju Službe za civilnu zaštitu izradila Procjenu ugroženosti od požara, kao i Plan zaštite od požara za područje općine Centar. Ove dokumente usvojilo je Općinsko vijeće.

Na obavljanju poslova vezanih za provođenje preventivnih mjera zaštite, gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, angažuju se Profesionalna vatrogasna jedinica KS i dobrovoljna vatrogasna društva. Profesionalna Vatrogasna jedinica KS dobro je opremljena i osposobljena za realizaciju ovih zadataka.

Pored Profesionalne vatrogasne jedinice KS na području općine Centar osnovano je Dobrovoljno vatrogasno društvo „Bjelave“, u sklopu kojeg je formirana Služba za zaštitu i spašavanje od požara. Spomenuta služba opremljena je sa najsavremenijom opremom za gašenje požara i to: navalno vozilo kapaciteta 4.000 litara, dostavno vatrogasno vozilo od 8.000 litara, vatrogasna cisterna 8.000 litara, terensko vozilo, specijalno vozilo za gašenje šumskih požara kapaciteta 2.000 litara, motorne vodene pumpe, potopne muljne pumpe za vodu sa odgovarajućim cijevima i spojka, trofazni agregat, 8 kompleta vatrogasnih interventnih odijela i 8 odijela za šumske požare, dron za osmatranje terena zahvaćenog požarom kao i druga značajna oprema. Imajući u vidu raznovrsnu opremu kojom je opremljena ova služba može se sa sigurnošću reći da ima značajnu ulogu u zaštiti i spašavanju ne samo od požara već i drugih nesreća koje mogu zadesiti ljude i materijalna dobra na području naše općine. U slučaju požara većih razmjera neophodno bi bilo tražiti angažovanje teritorijalnih vatrogasnih jedinica sa drugih općina.

Također, gasne instalacije, benzinske pumpe, elektroenergetska postrojenja mogu biti uzročnici raznih havarija, požara i eksplozija, ukoliko nisu izgrađeni prema postojećim propisima u smislu sigurnosti instalacija, prenosa električne energije, njihove opterećenosti i nestručnog održavanja.

Neposredna ugroženost od gasnih instalacija (podzemni dijelovi gasnog sistema) je najčešće izražena u izvođenju nedozvoljenih radnji u blizini gasnih instalacija bez stručnog osoblja, odnosno nadzora. U tim slučajevima dolazi do prodiranja gasa u atmosferu koji je eksplozivan i lako zapaljiv.

Posebno potencijalnu opasnost predstavljaju trafostanice izgrađene u sklopu stambenih objekata, do kojih prilazi nisu uvijek dostupni u slučaju potrebe za hitnim intervencijama zbog neporisno parkiranih vozila.

Preventivne mjere sprovode pravna lica koja gazduju naprijed navedenim postrojenjima koja su potencijalna opasnost za izbijanje požara: Sarajevogas, vlasnici pumpi, distributeri tečnih i plinskih goriva i Elektro distribucija.

Planiranje i provođenje preventivnih mjera:

Zadatak	Izvršilac
Izrada planova zaštite od požara u skladu sa zakonom	- organi, preduzeća i druga pravna lica
Nadzor nad provođenjem mjera zaštite (redovna i vanredna kontrola na prođenju propisanih mjera)	- inspekcijski organi
Nabavka, servisiranje i održavanje protivpožarnih aparata u skladu sa zakonom	- Upravitelji stambenih zgrada i vlasnici privatnih kuća preko ovlaštenih preduzeća i drugih pravnih lica
Održavanje unutrašnje hidrantske mreže	- Upravitelji stambenih zgrada
Održavanje vanjske hidrantske mreže	- KJKP "Vodovod i kanalizacija"
Održavanje gasnih sistema, benzinskih pumpi i elektroenergetskih postrojenja	- Sarajevogas - Vlasnici pumpi - Elektrodistribucija
Obuka i provjera znanja iz oblasti zaštite od požara za zaposlene i građane	- Rukovodioci organa, pravnih lica i ustanova - Općinski štab civilne zaštite i Služba za civilnu zaštitu
Materijalna pomoć Dobrovoljnom vatrogasnom društvu "Bjelave" u cilju opremanja i razvijanja ovog društva	- Općina Centar
U slučaju ljetnih temperatura od 30 stepeni i više, obavještavati stanovništvo putem plakata na opreznost od požara koji mogu biti izazvani paljenjem vatre na izletu, na područjima obraslim šumom, kao i spaljivanjem korova	- Općinski štab civilne zaštite i - Štabovi civilne zaštite mjesnih zajednica

Zarazne bolesti i epidemije

Epidemija zaraznih bolesti je pojava, koja po vremenu i mjestu nastanka i broju pogođenih osoba, premašuje uobičajeno stanje, te zahtjeva hitnu akciju na njenom suzbijanju zaustavljanju širenja.

Prema epidemiološkim procjenama za vrijeme trajanja prirodnih ili drugih nesreća epidemije zaraznih bolesti ljudi javljaju se deset puta češće nego u normalnim okolnostima.

U slučaju većih epidemija kao i u slučaju prirodnih i drugih nesreća u sklopu kojih mogu nastati epidemije, ovlašteni općinski organi moraju mobilisati zdravstvene radnike i ustanove, ali i druge građane, te osigurati odgovarajuće zalihe potrebnih lijekova, vakcina i antiviralnih lijekova, sanitetskog materijala, zaštitne medicinske opreme (maski, rukavica, naočala-vizira, zaštitnih odijela), sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, krvnih pripravaka i ostalih potrebnih lijekova. Također trebaju planirati i na vrijeme nabaviti specijalna vozila za evakuaciju zaraženih ljudi i životinja u slučaju nastanka epidemija zaraznih bolesti.

Pored mjera i aktivnosti propisanih zakonom, potrebno je preduzeti i sljedeće:

- jačati koordinaciju svih relevantnih nadležnih zdravstvenih ustanova na području općine i poduzimanje preventivnih mjera kako bi se spriječilo širenje zarazne bolesti (higijensko-sanitarne mjere, terapija i vakcinacija),
- organizovati edukaciju zdravstvenih i veterinarskih radnika za krizne situacije (planiranje, alokacija resursa) i edukaciju stanovništva o prevenciji zaraznih bolesti,
- unaprijediti i ubrzati procedure javnih nabavki koje se odnose na zaštitnu medicinsku opremu i ostala materijalno-tehnička sredstva koja bi se koristila u zdravstvenim ustanovama s ciljem sprečavanja širenja zaraznih bolesti,
- u kordinaciji sa Zdravstvenim savjetom Općine sačiniti detaljan mikro Plan za zaštitu od zaraznih bolesti, te s obzirom na način prenošenja i širenja zaraznih bolesti, isti prilagoditi grupama zaraznih bolesti,
- jačanje komunikacije i koordinacije javno-zdravstvenog sektora, civilne zaštite, policije i medija na području općine,

- praćenje stanja nastanka i razvoja bolesti kod životinja (zoonoza) koje se mogu prenijeti i širiti među ljudima,
- izvršiti asanaciju dvorišta domaćinstava od uginulih životinja,
- neprekidno pratiti ispravnost vode za piće i ispravnost namirnica animalnog i biljnog porijekla kako se istim ne bi prenosile i širile zarazne bolesti.

Planiranje i provođenje preventivnih mjera:

<ul style="list-style-type: none"> - Praćenje higijensko-epidemioloških prilika i podataka o svim faktorima koji mogu izazvati pojavu i širenje zaraznih bolesti (higijensko-epidemiološko izviđanje, epidemiološko snimanje situacije na terenu, te aktivno otkrivanje oboljelih ljudi od zaraznih bolesti), - Provođenje svih mjera na izolaciji sumnjivih i oboljelih ljudi od zaraznih bolesti i siguran prevoz oboljelih do medicinskih ustanova, - Organizovanje i provođenje aktivno/pasivne imunizacije stanovništva i hemoprofilaktičkih i drugih mjera radi prevencije, a shodno nastaloj situaciji na terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> - JU Dom zdravlja KS – OJ Centar, (<i>Služba za medicinsku pomoć</i>) - Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo - Zdravstveni savjet Općine Centar
<ul style="list-style-type: none"> - Praćenje nastanka i širenja zoonoza 	<ul style="list-style-type: none"> - Veterinarska stanica Kantona Sarajevo - Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu
<ul style="list-style-type: none"> - Osiguravanje higijenski ispravne vode za piće, namirnica animalnog i biljnog porijekla, kao i sanitarna zaštita izvorišta i objekata za javno snabdjevanje vodom za piće, 	<ul style="list-style-type: none"> - KJKP „Vodovod i kanalizacija“ - DVD „Bjelave“
<ul style="list-style-type: none"> - Izrada planova za provođenje mjera i aktivnosti s ciljem sprečavanja epidemija. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zdravstveni savjet - Općinski štab civilne zaštite
<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati rezervu najpotrebnijih zaštitnih i drugih sredstava za zaustavljanje širenja epidemije 	<ul style="list-style-type: none"> - Zdravstvene ustanove i organi - Općina Centar

IV OSNOVNI CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE, ODNOSNO SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Cilj Programa razvoja je da se opasnosti i rizici od prirodnih i drugih nesreća, a koji su utvrđeni u Procjeni ugroženosti i koji mogu na različit način i sa različitim intenzitetom i posljedicama ugroziti ljude i materijalna dobra, programski projektuju u skladu sa finansijskim mogućnostima, a planski kroz Plan zaštite i spašavanja detaljno razrade kako bi se spriječile opasnosti ili njihov učinak sveo na najmanju moguću mjeru.

Služba za civilnu zaštitu Općine Centar kao nosilac izrade ovog dokumenta uz učešće ostalih službi općine, koristila je dosadašnja vlastita iskustva kao i iskustva službi čija je djelatnost dobrim dijelom u funkciji zaštite ljudi i materijalnih dobara.

Treba napomenuti da je potrebno najšire angažovanje svih subjekata društva u cjelini, u smislu preuzimanja zadataka iz svoje nadležnosti, kako bi nadležnim organima omogućili razradu zadataka iz ovog Programa, čime će se sigurnost građana naše Općine podići na viši nivo.

Donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća postignuti su određeni rezultati kako na planu normativno-pravne dogradnje sistema zaštite i spašavanja, tako i u pogledu pitanja koja se odnose na njegove osnovne elemente: organizovanje, pripremanje, učešće, tehničko i stručno osposobljavanje svih građana i svih nivoa vlasti za sve funkcije zaštite i spašavanja od svih oblika ugrožavanja.

Još uvijek je prisutno neshvatanje potrebe za masovno organizovanje i pripremanje sistema zaštite i spašavanja, pa čak i potcjenjivanje njegovog značaja i uloge gdje su prisutna shvatanja da se poslovima zaštite i spašavanja moraju baviti samo stručni organi civilne zaštite, odnosno da akcije zaštite i spašavanja treba da budu isključivo briga profesionalno organizovanih snaga, čime se zanemaruje činjenica da se samo društvo u cjelini može efikasno suprostaviti svim vidovima prirodnih i drugih nesreća.

I u narednom periodu realno je očekivati, uslijed naglog razvoja društvenog i tehnološkog procesa, klimatske promjene koje će prouzrokovati brojne prirodne i druge nesreće, a koje mogu dovesti do stradanja stanovništva, materijalnih dobara i životne sredine.

Sve ovo zahtjeva visok stepen osposobljenosti i organizovanosti sistema zaštite i spašavanja i njegovo blagovremeno i efikasno funkcionisanje.

Navedene procjene zahtjevaju da se sistem zaštite i spašavanja mora razvijati u pravcu jedinstvenog preventivnog djelovanja u cilju sprečavanja mogućih opasnosti.

Svim ovim, kao i zaključcima iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar pokazuje se na nužnost provođenja planskih i stručno-operativnih mjera zaštite i spašavanja za postizanje spremnosti na prijetnje od prirodnih i drugih nesreća kod svih nosilaca planiranja, zakonodavne i izvršne vlasti, pravnih osoba, privrednih i drugih organizacija i samih građana.

Materijalno-tehničkim opremanjem operativnih snaga, stručnim osposobljavanjem svih struktura civilne zaštite, kao i podizanjem svijesti građana, moguće je ublažiti djelovanje prirodnih i drugih nesreća.

S tim u vezi, a sagledavajući sadašnje stanje i probleme sistema zaštite i spašavanja, prepoznavajući buduće ciljeve razvoja ovog sistema, ovim **Programom razvoja Općina Centar će u narednom periodu težiti slijedećem:**

- *uspostava sistema zaštite i spašavanja koji će biti u stanju da odgovori na sve eventualne prirodne i druge nesreće na području općine,*
- *organizovanje službi zaštite i spašavanja u pravnim licima i udruženjima građana koja pri obavljanju svojih redovnih djelatnosti imaju elemente zaštite i spašavanja, čime bi se i sami nadogradili u ovoj oblasti,*
- *organizovanje i izgradnja sistema zaštite i spašavanja koji je usmjeren na preventivnu zaštitu,*
- *još veću pažnju posvetiti ličnoj i uzajamnoj zaštiti u cilju opremanja zaštitnom opremom i sredstvima i njihovom obučavanju, kako građana u objektima kolektivnog stanovanja, tako radnika i uposlenika,*
- *posebnu pažnju posvetiti kvalitetnijoj i organizovanijoj popuni struktura civilne zaštite i njihovoj što boljoj osposobljenosti,*
- *razvijati savremeni sistem informisanja i obavještanja, te njegovo inkorporiranja u jedinstven sistem,*
- *razvoju sistema rukovođenja u akcijama zaštite i spašavanja i što kvalitetniju opremljenost štabova civilne zaštite,*
- *raditi na jačanju sistema međususjedske pomoći i razmjene iskustava u sistemu zaštite i spašavanja,*
- *u daljem razvoju sistema zaštite i spašavanja uključiti sve nadležne službe, pravna lica, privredne subjekte, naučne i obrazovne institucije za što kvalitetnije unapređenje zaštite i spašavanja iz okvira svoje djelatnosti i*
- *obezbjeđenje kontinuiranog izvora finansiranja za zaštitu i spašavanje,*
- *sve strukture u sistemu zaštite i spašavanja usmjeriti na provođenje humanitarnih načela propisanih Ženevskom konvencijom.*

Planiranje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara odvija se u dvije faze:

- faza smanjenja rizika od nastajanja prirodnih i drugih nesreća i
- faza otklanjanja posljedica nastalih prirodnom i drugom nesrećom.

Preventivna faza je osnovna aktivnost svih nosioca zaštite i spašavanja: organa vlasti, pravnih osoba i građana, čiji je cilj sprečavanje, onemogućavanje i smanjenje rizika ili ublažavanje od djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

S tim u vezi provođenje preventivnih mjera naročito je značajno u oblasti provođenja zakonske regulative i to u organima vlasti na lokalnom nivou tj. u općinskim službama za upravu:

- Općinsko vijeće Centar na prijedlog Općinskog načelnika donosi Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar za period 2025.- 2030. godine, kao i Procjenu ugroženosti i Plan zaštite od požara za područje općine Centar.
- Općinski načelnik na prijedlog Službe za civilnu zaštitu donosi Procjenu ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za područje općine Centar, Plan zaštite i spašavanja, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji za vršenje poslova iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva.

- Služba za prostorno uređenje i investicije i služba za komunalne i stambene poslove će u cilju zaštite od zemljotresa, klizanja tla, eksplozija plinova i poplava provoditi preventivne mjere kroz urbanističke i prostorne planove, gradnju stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata, kao i izdavanja okolinskih dozvola.
- Služba za stambene i komunalne poslove će u cilju zaštite od suša, poplava i zagađenja okoliša utvrditi redovno čišćenje i regulaciju vodotoka i održavanje vodnih objekata, redovno održavanje puteva u zimskim uslovima, izrade plana u slučaju eventualnih suša za obezbjeđenje dovoljnih količina pitke vode, utvrditi mjere zbog nepostojanja ili nedovoljne izgrađenosti zona sanitarne zaštite kod lokalnih objekata vodosnabdijevanja i kanalizacione mreže, te izraditi plan zimskog održavanja saobraćajnica.
- Inspektorat će u cilju zaštite od klizanja tla, poplava, zagađenja okoline, raditi na kontinuiranom praćenju, dokumentovanju i zabrani izgradnje objekata na nedozvoljenim lokacijama, a naročito u blizini vodnih objekata i plavnih područja, suzbijanju neplanske sječe šuma, suzbijanju formiranja divljih deponija i odvodnje otpadnih voda.
- Služba za privredu će u cilju zaštite od bolesti životinja i biljaka u saradnji sa nadležnim institucijama poduzeti mjere na sprečavanju ili umanjenju nastanka zaraznih bolesti, težiti ka što boljoj opremljenosti laboratorija i edukaciji poljoprivrednih proizvođača,
- Nadležne zdravstvene ustanove sa područja općine Centar izradit će planove za medicinsko zbrinjavanje ugroženih u slučaju prirodnih i drugih nesreća,
- Služba za finansije u saradnji sa ostalim službama obezbjedit će finansijska sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

Smjernice za organizovanje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje

Općina ovim Programom razvoja utvrđuje politiku i strategiju razvoja i u istom su sadržani pravci razvoja sa smjernicama za izradu planova u kojima će biti obuhvaćene sve faze, od faze postojanja neposredne opasnosti do faze otklanjanja posljedica izazvanih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća. Za ostvarivanje takve politike odgovorne su sve općinske strukture i druga pravna lica.

Osnovni cilj razvoja sistema zaštite i spašavanja je osposobljenost i spremnost na djelovanje u slučaju nastanka prirodnih i drugih nesreća na području cijele općine, gdje glavnu ulogu ima Služba za civilnu zaštitu kao koordinator u provođenju te politike.

Prilikom organizacije snaga i sredstava zaštite i spašavanja posebnu pažnju treba usmjeriti na:

- *organizaciju i planiranje u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti zaštite i spašavanja, obučavanje i osposobljavanje struktura civilne zaštite,*
- *održavanje i nadogradnju postojećih resursa, naročito objekata i sistema za upozoravanje i efikasno vođenje akcija zaštite i spašavanja, zatim opreme i sredstava koja će se koristiti u akcijama zaštite i spašavanja,*
- *koordinaciju svih učesnika u akcijama zaštite i spašavanja, kao i u fazi preventivne zaštite,*
- *stalnu nadogradnju jedinstvenog sistema za obavještanje i uzbunjivanje,*
- *obuku i obavještanje javnosti o opasnostima i nesrećama koje se mogu desiti na području naše općine, kao i sa postupcima i načinom ponašanja u toku djelovanja tih nesreća.*

U vezi sa gore navedenim posebnu pažnju treba posvetiti spremnosti snaga zaštite i spašavanja kako bi blagovremeno i efikasno odgovorili na eventualne prirodne i druge nesreće. Ta spremnost posebno može se unaprediti kroz:

- obuku i vježbe,
- rad i koordinaciju jedinstvenog i savremenog sistema veza (rano otkrivanje i upozoravanje, alternativne komunikacije i veze),
- efikasno i koordinirano vođenje akcija zaštite i spašavanja.

V OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

U cilju osposobljavanja i obučavanja struktura civilne zaštite za uspješno obavljanje postavljenih ciljeva i zadataka neophodno je izvoditi programe obuke. Program obučavanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite Općine Centar ima za cilj da se strukture civilne zaštite, uposlenici i stanovništvo osposobe za optimalno provođenje mjera zaštite i spašavanja, kao i rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom.

Obuka struktura civilne zaštite se ogleda u sljedećem:

- u skladu sa zakonskim ovlastima, nakon što Općinsko vijeće usvoji Program razvoja zaštite i spašavanja Općine, pristupiti utvrđivanju, odnosno donošenju osnova Nastavnih planova i programa obuke struktura civilne zaštite za petogodišnji period na osnovu programskog sadržaja i fonda sati koji donosi Federalna uprava civilne zaštite
- sa donošenjem nastavnih planova i programa obučavanja i osposobljavanja snaga civilne zaštite i drugih struktura zaštite i spašavanja od strane Federalne uprave civilne zaštite, potrebno je donijeti operativne planove i programe obuke struktura civilne zaštite Općine Centar za period realizacije Programa razvoja;
- do donošenjem nastavnih planova i programa obučavanja i osposobljavanja snaga civilne zaštite i drugih struktura zaštite i spašavanja od strane Federalne uprave civilne zaštite Općina će financirati specijalističke obuke za formirane službe zaštite i spašavanja,
- u sistemu osnovnog obrazovanja obavezno bi se trebale obrađivati osnove znanja o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i načinu zaštite od tih nesreća, a u sistemu srednjeg i visokog obrazovanja obavezno bi se trebala izučavati znanja i vještine o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća,
- u skladu sa članom 184. Zakona o zaštiti i spašavanju i Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća planirati sredstva na godišnjem nivou za stvaranje materijalno-tehničkih uslova za provedbu obuka iz oblasti zaštite i spašavanja.

VI SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Da bi sistem zaštite i spašavanja u cjelini funkcionisao i odgovorio predviđenim zadacima teško je izdvojiti ono što je prioritetno jer sistem može uspješno djelovati samo kao kompleksna cjelina.

Na osnovu pojava raznih opasnosti po ljude i materijalna dobra (zaraznih bolesti ljudi i životinja, globalnog zagrijavanja i promjene klime, akcidentnih pojava), a u cilju preventivnog djelovanja i otklanjanja posljedica, u narednom periodu potrebno je brže i šire uključivanje nauke u sadržaje i zadatke iz oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, srazmjerno stepenu razvoja moderne nauke, tehnologije i proizvodnje.

To se prije svega odnosi na visokoškolske ustanove, institute, zavode i službe koji se u okviru svojih redovnih djelatnosti bave ovom problematikom, kako bi strukture zadužene za organiziranje mjera zaštite i spašavanja mogle rezultate njihovih saznanja i dostignuća ugraditi u planove zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

U službi civilne zaštite trebalo bi opremiti stručnu biblioteku sa određenim fondom stručne literature i propisa i osigurati uslove za njeno korištenje.

Štabovi civilne zaštite trebali bi imati jedinstven stručni časopis o aktuelnim problemima zaštite i spašavanja, sa teoretskim i praktičnim programskim sadržajima koji bi se temeljili na principu realnosti pojave prirodnih i drugih nesreća.

Neophodno bi bilo poticati stručne osobe koje se bave teorijom i praksom da pišu o aktuelnim problemima i saznanjima iz oblasti zaštite i spašavanja.

Pored gore navedenog, težište u razvoju zaštite i spašavanja treba usmjeriti i na slijedeće:

- *analizu mogućih prirodnih i drugih nesreća koje se mogu desiti na području općine i primjena dosadašnjih iskustava, kako vlastitih tako i drugih učesnika sistema zaštite i spašavanja, a naročito u fazi prevencije,*
- *planiranje i provođenje vlastitih istraživanja u zaštiti i spašavanju,*
- *međususedska saradnja u razmjeni stručnih i praktičnih iskustava u njihovom planiranju kao i u akcijama zaštite i spašavanja,*
- *uključivanje svih subjekata iz oblasti naučnog i drugog istraživanja u dogradnju sistema zaštite i spašavanja kroz zakonsku i pravnu regulativu i njegovu praktičnu primjenu,*
- *obučavanje na svim nivoima za zaštitu i spašavanje.*

Projekte istraživačke i razvojne djelatnosti u Programu razvoja treba isključivo usmjeriti na realizaciju zaključaka iz Procjene ugroženosti.

Ove smjernice su okvirne i mogu se djelimično mijenjati ili dopunjavati uz osiguranje finansijskih sredstava i načina za provođenje tih projekata.

VII PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

U Zakonu o zaštiti i spašavanju (poglavlje o finansiranju), tačno su predviđeni izvori sredstava za zaštitu i spašavanje kao i područja ulaganja tih sredstava.

Sredstva za zaštitu i spašavanje su strogo namjenska sredstva koja zahtijevaju punu transparentnost u trošenju i mogu se koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine FBiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10), Odluci o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH" broj: 4/12, 80/13 i 20/20), Programu razvoja i kroz godišnje finansijske planove.

Na osnovu člana 179. Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, finansiranje zaštite i spašavanja vrši se iz:

- 1) budžeta Federacije BiH, kantona i općina;
- 2) sredstava pravnih lica;
- 3) osiguranja;
- 4) dobrovoljnih priloga;
- 5) međunarodne pomoći - donacije;
- 6) drugi izvori utvrđeni ovim i drugim zakonima.

STRUKTURA PRIHODA

1. Namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje (0,5%)

U članu 180. Zakona o zaštiti i spašavanju utvrđena je obaveza svih pravnih lica i građana koji obavljaju samostalnu djelatnost, kao i državnih organa svih nivoa vlasti u Federaciji BiH da plaćaju posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu.

Posebna naknada za zaštitu i spašavanje obračunava se i uplaćuje istovremeno sa isplatom plaće.

Sredstva ostvorena po odredbama navedenog člana Zakona o zaštiti i spašavanju vode se na posebnom transakcijskom računu budžeta: Federacije, kantona i općina. Od prikupljenih sredstava na godišnjem nivou, 15 % pripada Federaciji, 25 % kantonu i 60 % općini u kojoj su ta sredstva ostvorena.

Sredstva ostvorena po navedenom osnovu ne gase se istekom kalendarske godine već se akumuliraju sa sredstvima koja se prikupljaju u toku naredne godine.

Zaključno sa 01.09.2025. godine, u općini Centar akumulirana sredstva iz prethodnih godina iznose 10.714.048,55 KM.

U posljednjih nekoliko godina Općina je po ovom osnovu ostvarivala prihode na godišnjem nivou od cca 3.600.0000 KM.

Procjenjuje se da će ovi prihodi i u narednom periodu od 2025. do 2030. godine rasti na godišnjem nivou maksimalno do 10 %.

Što se tiče visine ostvarivosti ovih prihoda Općina ne može direktno uticati na ove prihode, ali indirektno može, kao što je finansiranje projekata kojima se podstiče broj novozaposlenih na području općine.

Na osnovu odredbi člana 184. Zakona o zaštiti i spašavanju i Odluke o uslovima i načinu korištenja ovih sredstava, sredstva ostvorena na nivou godine koriste se za slijedeće namjene:

- 40% godišnjeg priliva (plus 20% iz akumulirane rezerve) za finansiranje hitnih mjera zaštite i spašavanja, pružanje pomoći i otklanjanje direktnih posljedica od prirodnih i drugih nesreća,
- 20% godišnjeg priliva (plus 20% iz akumulirane rezerve) za finansiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- 30% godišnjeg priliva (do plus 50% iz akumulirane rezerve) za opremanje struktura civilne zaštite i
- 10% godišnjeg priliva (do plus 5% iz akumulirane rezerve) za pripremanje, obuku, vježbe struktura civilne zaštite i druge potrebe zaštite i spašavanja.

S obzirom da Općina Centar ima relativno velike prihode po osnovu posebne naknada za zaštitu i spašavanje do sada nije bilo potrebe za izdvajanjem većeg iznosa sredstava iz drugih vrsta prihoda Općinskog budžeta za potrebe zaštite i spašavanja. Općina je u prethodnim godinama iz drugih vrsta prihoda prvenstveno izdvajala sredstva za projekte prevencije – sanaciju klizišta i sanaciju vodotoka u godišnjim iznosima od 100.000 – 500.000 KM i podršku radu Službe za zaštitu od požara u godišnjim iznosima 100.000 – 150.000 KM. Dio sredstava za projekte prevencije po potrebi se obezbjeđuje i iz budžeta Kantona Sarajevo. Općina će i u narednih pet godina nastaviti sa ovom praksom finansiranja potreba zaštite i spašavanja. Finansijska sredstva koja Općina ostvaruje po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje i sredstva koja Općina izdvaja iz drugih vrsta prihoda za potrebe zaštite i spašavanja će biti dovoljna za finansiranje svih potreba iz ovog Programa razvoja ali u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće većih razmjera na području općine neophodno će biti uraditi izmjene i dopune Općinskog budžeta u cilju obezbjeđenja dodatnih sredstava za otklanjanje i saniranje posljedica te eventualne nesreće.

2. Namjenska sredstva za održavanje i izgradnju skloništa

Namjenska sredstva za održavanje i izgradnju skloništa ostvaruju se u skladu sa čl. 54., 56. i 60. Zakona o zaštiti i spašavanju i to:

- a) po osnovu izdavanja skloništa pod zakup i
- b) od naplate naknada za oslobađanje od izgradnje skloništa koju investitori plaćaju u iznosu od 1% građevinske vrijednosti objekta.

Ova sredstva isključivo se koriste za održavanje već izgrađenih i za izgradnju novih skloništa, kao i za prilagođavanje drugih zaštitnih objekata za sklanjanje na području općine.

U posljednjih nekoliko godina Općina je po osnovu izdavanja skloništa pod zakup ostvarivala prihode na godišnjem nivou cca 60.000 KM, a od naplate naknada za oslobađanje od izgradnje skloništa cca 70.000 KM.

Procjenjuje se da će se u periodu od narednih pet godina prihodi po osnovu izdavanja skloništa pod zakup ostvarivati u iznosima kao i prethodnim godinama sa mogućnošću povećanja ili smanjenja istih do maksimalno 20 % u odnosu na navedeni iznos u prethodnim godinama. Visina ostvarenih prihoda po ovom osnovu zavisi od broja izdatih skloništa, zona u kojima se nalaze izdata skloništa jer se po tom osnovu formira cijena za zakupninu, pridržavanja ugovorenih obaveza od strane zakupaca, kao i pravovremenim preduzimanjem mjera od strane Službe za civilnu zaštitu i Općinskog pravobranilaštva u cilju naplate eventualno zaostalih dugovanja. S obzirom da je Općina ranije izdala sva skloništa pod zakup koja su bila pogodna i uslovna za izdavanje i da postoji mogućnost za izdavanje pod zakup još manjeg broja skloništa navedena procjena ovih prihoda u narednih pet godina realno je ostvariva.

Što se tiče prihoda koji se ostvaruju od naplate naknada za oslobađanje od izgradnje skloništa procjenjuje se da će se isti postepeno smanjivati u narednih pet godina jer nisu dodatno produžavani rokovi za legalizaciju nelegalno izgrađenih objekata, a i sve je manje prostornih mogućnosti za novu gradnju stambenih i poslovnih objekata na području općine. S obzirom na sam način ostvarivanja ovih prihoda, odnosno uzimajući u obzir da Služba za civilnu zaštitu ne zna unaprijed koliko će investitora godišnje graditi objekata na području općine, kao i za koje objekte će biti utvrđena obaveza uplate za gradnju skloništa samim tim ovu vrstu prihoda nemoguće je precizno unaprijed procijeniti.

Na osnovu prikupljenih prihoda iz prethodnih godina za održavanje i izgradnju skloništa koji trenutno iznose 400.000,00 KM planirana je izgradnja još jednog dvonamjenskog skloništa u sklopu izgradnje poslovnog objekta Općine, a realizacija projekta provest će se putem Službe za prostorno uređenje i investicije.

Tekuća sredstva koja se planiraju prikupiti po navedenim osnovama u narednom periodu uglavnom će se koristiti za saniranje i održavanje postojećih skloništa.

PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA
za realizaciju zadataka iz Programa razvoja zaštite i spašavanja Općine Centar
za period od 2025. – 2030. godine

R/ br.	Namjena utrošenih sredstava	Očekivana sredstva po godinama (KM)					UKUPNO
		2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	
1.	Ublažavanje i otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća	1.636.000	1.680.000	1740.000	1.780.000	1.840.000	8.676.000
2.	Provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja (sufinansiranje sanacije klizišta, sanacije oštećenih korita vodotoka i dr.)	300.000	500.000	600.000	600.000	700.000	2.700.000
3.	Opremanje struktura civilne zaštite (štabovi CZ, služe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite)	1.227.000	1.260.000	1.305.000	1.335.000	1.380.000	6.507.000
4.	Pripremanje i obuka struktura civilne zaštite i provođenje vježbi CZ	179.000	179.000	185.000	185.000	190.000	918.000
5.	Pomoć drugim općinama i gradovima u projektima zaštite i spašavanja	238.000	371.000	300.000	330.000	310.000	1.549.000
6.	Uređenje, opremanje i funkcionisanje operativnog centra civilne zaštite	310.000	10.000	10.000	10.000	10.000	350.000
7.	Održavanje opreme civilne zaštite, nabavka sitnog inventara i finansiranje ostalih potreba civilne zaštite	200.000	200.000	210.000	210.000	220.000	1.040.000
UKUPNO:		4.090.000	4.200.000	4.350.000	4.450.000	4.650.000	21.740.000

NAPOMENA:

Navedena projekcija sredstava urađena je za tekuća sredstva u skladu sa odredbama člana 184. Zakona o zaštiti i spašavanju i Odluke o uslovima i načinu korištenja ovih sredstava i ista će se moći ostvariti i implementirati ukoliko se pomenuti propisi ne promjene u periodu za koji se donosi ovaj Program razvoja. Ukoliko se ukaže potreba za dodatnim sredstvima ista će se osigurati i akumulirane rezerve iz prethodnih godina.

Godišnji plan korištenja sredstava koja se ostvaruju po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje sa detaljno razrađenim projektima, na prijedlog Službe za civilnu zaštitu donosi Općinski štab civilne zaštite, isti usvaja Općinsko vijeće i on je sastavni dio budžeta Općine.

Godišnji izvještaj o prikupljenim, raspoređenim i utrošenim sredstvima podnosi se: općinskom načelniku, Općinskom štabu civilne zaštite, Kantonalnoj i Federalnoj upravi civilne zaštite.

OBRAZLOŽENJE

PRAVNI OSNOV

Na osnovu člana 174. stav. 1. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) i čl. 10 i 68., Statuta Općine Centar Sarajevo-prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 23/04), Općinsko vijeće Općine Centar na prijedlog Općinskog načelnika, usvaja Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar za period 2025. – 2030. godine, kao strateški dokument pregleda stanja i vizije razvoja sistema zaštite i spašavanja u petogodišnjem vremenskom razdoblju.

Program razvoja sistema zaštite i spašavanja sadrži sljedeća pitanja:

- zaključke iz Procjene ugroženosti općine Centar;
- podatke o stanju organizovanosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća;
- preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi;
- osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja;
- osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju;
- smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje;
- pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja koji će biti u stanju djelovati i odgovoriti na sve potencijalne opasnosti na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolji potrebe Općine Centar i njenih građana na smanjenje uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalnih dobara i okoliš i efikasno otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća ako se dogode.

Usvajanjem samog Programa i ispunjavanjem ciljeva i strategija iz Programa jača se ukupna otpornost lokalne zajednice u odnosu na pojavne accidente, a time utiče i na razvoj sistema zaštite i spašavanja kroz realizaciju zacrtanih planova i vizija istaknutih kroz programske ciljeve, što u konačnici utiče i na jačanje i razvijanje samog sistema zaštite i spašavanja jedinice lokalne samouprave, a samim tim i jačanje otpornosti društva kao cjeline.

Broj: /25
Sarajevo, 30.10.2025. godine

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka 2. i člana 174., stav 1. tačka 4. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09), člana 26. Zakona o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 39/08, 19/11 i 45/15), člana 12. Zakona o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite od požara i vatrogastvu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/11) i člana 10. i 68. Statuta Općine Centar Sarajevo-prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 23/04), Općinsko vijeće Općine Centar, na prijedlog Općinskog načelnika, na 11. redovnoj sjednici, održanoj dana 30.10.2025. godine, donijelo je

O D L U K U

KOJOM SE DONOSI PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE CENTAR SARAJEVO ZA PERIOD 2025.-2030. GODINE

Član 1.

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Centar Sarajevo za period 2025.-2030. godine donosi se u tekstu koji je dat u prilogu ove Odluke.

Član 2.

Stupanjem na snagu ove Odluke prestaje da važi Odluka o donošenju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za područje općine Centar Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 29/20).

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči Općine Centar Sarajevo, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

Dostaviti:

1. Naslov
2. Evidencija
3. Arhiva

**PREDSJEDAVALAČI
OPĆINSKOG VIJEĆA**

Benjamin Isović

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
OPĆINA CENTAR SARAJEVO
Općinsko vijeće
Komisija za Statut i propise

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Canton Sarajevo
City of Sarajevo
CENTAR MUNICIPALITY
Municipal Council

Босна и Хервеговина
Федерација Босне и Херцеговине
Кантон Сарајево
Град Сарајево
ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО
Општинско вијеће
Комисија за Статут и прописе

Broj: 01-24/25-3
Datum: 20.10.2025. godine

Na osnovu člana 20. Statuta Općine Centar Sarajevo – Prečišćeni tekst ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/04) i člana 37. Poslovnika Općinskog vijeća Centar Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 23/04-prečišćeni tekst, 11/13, 13/17, 24/19, 31/19, 29/20, 2/24 i 11/24) Komisija za Statut i propise na 24. sjednici održanoj dana 20.10.2025. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

- I. Postoji pravni osnov da se Prijedlog Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Centar Sarajevo za period 2025.–2030. godina, dostavi Općinskom vijeću na razmatranje i usvajanje.
- II. Prijedlog je urađen u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/03, 22/06 i 43/10), Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09), Zakonom o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 39/08, 19/11 i 45/15), Zakonom o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite od požara i vatrogastvu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/11) i Statutom Općine Centar Sarajevo.

Predsjednik Komisije

Anaid Redžović

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
OPĆINA CENTAR SARAJEVO
Općinsko vijeće
Komisija za Statut i propise

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Canton Sarajevo
City of Sarajevo
CENTAR MUNICIPALITY
Municipal Council

Босна и Хервеговина
Федерација Босне и Херцеговине
Кантон Сарајево
Град Сарајево
ОПШТИНА ЦЕНТАР САРАЈЕВО
Општинско вијеће
Комисија за Статут и прописе

Broj: 01-24/25-3
Datum: 20.10.2025. godine

Na osnovu člana 20. Statuta Općine Centar Sarajevo – Prečišćeni tekst ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/04) i člana 37. Poslovnika Općinskog vijeća Centar Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 23/04-prečišćeni tekst, 11/13, 13/17, 24/19, 31/19, 29/20, 2/24 i 11/24) Komisija za Statut i propise na 24. sjednici održanoj dana 20.10.2025. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

- I. Postoji pravni osnov da se Prijedlog Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Centar Sarajevo za period 2025.–2030. godina, dostavi Općinskom vijeću na razmatranje i usvajanje.
- II. Prijedlog je urađen u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/03, 22/06 i 43/10), Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09), Zakonom o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 39/08, 19/11 i 45/15), Zakonom o nadležnostima organa vlasti Kantona Sarajevo u oblasti zaštite od požara i vatrogastvu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/11) i Statutom Općine Centar Sarajevo.

Predsjednik Komisije

Anaid Redžović